ปัญหาการระบุรูปเขียน “DE” ในภาษาจีนกลาง*

The Problems of “DE” Identification in Mandarin

กิตติชัย พินโน**

บทคัดย่อ

ปัจจุบัน “DE” ที่เป็นคำช่วยโครงสร้างในภาษาจีนกลางมีรูปเขียนทั้งสิ้น ๓ รูป คือ 的, 地 และ 得 แม้ว่าในตำราไวยากรณ์ภาษาจีนกลางจะกำหนดใช้รูปเขียนแต่ละรูปไว้แตกต่างกัน แต่บ่อยครั้งก็พบว่ามีการใช้รูปเขียน “DE” แทนที่กัน บทความนี้มุ่งศึกษาปัญหาการใช้รูปเขียน “DE” ดังกล่าวโดยพิจารณาจากที่มาและพัฒนาการของรูปเขียนแต่ละรูป ตลอดจนปัจจัยที่มีผลให้เกิดการใช้แทนที่กัน เพื่อแสดงให้เห็นว่าการใช้รูปเขียน “DE” แทนที่กันนั้นเป็นการใช้ที่มีที่มาที่ไป พร้อมกันนี้ยังได้เสนอแนะแนวทางในการระบุรูปเขียน “DE” ไว้ด้วย

---

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “หน้าที่ของคำ ‘DE’ ในหนังสือพิมพ์ภาษาจีนที่ตีพิมพ์ในประเทศไทย” (๒๕๕๑) ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนวิทยานิพนธ์จากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้รับทุนสนับสนุนการเดินทางไปสืบค้นเอกสารประกอบการเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ที่กรุงปักกิ่ง ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน จากศูนย์แห่งความเป็นเลิศทางวิชาการด้านภาษา ภาษาศาสตร์ และวรรณคดี คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้เขียนขอขอบพระคุณหน่วยงานทั้งสองไว้ ณ ที่นี้ และขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. กิ่งกาญจน์ เทพกาญจนา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำในการเขียนบทความเรื่องนี้

** มหาบัณฑิตสาขาวิชาภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำสำคัญ: รูปเขียน "DE" วากยสัมพันธ์ภาษาจีน คำไวยากรณ์

Abstract

In Mandarin Chinese, "DE" which is a structural particle can be realized by three characters: 的, 地 and 得. Although they have been differently defaulted by all Chinese grammar books, it is obviously found that they can be replaced in the same construction. This article aims at examining the problems of "DE" in these cases by considering their sources and development. Moreover, this article presents the factors affecting the use of replacement, and offers the identifying method of "DE" to confirm that the occurred replacement is reasonable.

Keywords: Character "DE", Chinese Syntax, Function word

บทนำ

ในตำราไวยากรณ์ภาษาจีนปัจจุบันกำหนดใช้รูปเขียนสำหรับคำช่วยโครงสร้างที่ออกเสียง "DE" ไว้ ๓ รูป คือ 的, 地 และ 得 รูปเขียนทั้งสามรูปดังกล่าวมีตำแหน่งโครงสร้าง และเงื่อนไขการปรากฏใช้แตกต่างกันไป แม้จะมีกฎเกณฑ์ในการกำหนดใช้รูปเขียน แต่บ่อยครั้งพบว่ามีการใช้รูปเขียนแทนที่กัน หากพิจารณาจากมุมมองของนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาจีน ส่วนใหญ่มักให้คำอธิบายปรากฏการณ์ดังกล่าวว่าเป็นการใช้ผิด หรือไม่ก็เป็นการใช้สับสน การตัดสินการใช้ "DE" ในลักษณะดังกล่าวนั้นเป็นคำตอบที่ยังไม่เป็นที่น่าพอใจนัก เพราะหากตัดสินเพียงเท่านี้ก็เท่ากับละเลยหรือปฏิเสธที่จะค้นหาสาเหตุหรือปัจจัยที่นำไปสู่การเกิดปรากฏการณ์ดังกล่าว ดังนั้น ในบทความนี้ผู้เขียนจะนำเสนอการกำหนดใช้รูปเขียน "DE" ในตำราไวยากรณ์ภาษาจีน เพื่อแสดงให้เห็นการใช้รูปเขียน "DE" แต่ละรูป จากนั้นจะกล่าวถึงปัญหาการใช้รูปเขียน "DE" แทนที่กัน โดยพิจารณาจากที่มาและพัฒนาการของรูป

เขียน "DE" ตลอดจนปัจจัยต่างๆ ที่เอื้อให้มีการใช้ในลักษณะดังกล่าวเพื่อแสดงให้เห็นว่าปรากฏการณ์ดังกล่าวนั้นเกิดขึ้นอย่างมีเหตุมีผล และในลำดับสุดท้ายผู้เขียนจะนำเสนอแนวทางในการระบุรูปเขียน "DE" โดยพิจารณาจากปัญหาการใช้รูปเขียน "DE" แทนที่กันในปัจจุบัน

การกำหนดใช้รูปเขียน "DE" ในตำราไวยากรณ์ภาษาจีน

ปัจจุบันการเรียนการสอนภาษาจีนกลางทั้งในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศอื่นๆ ต่างกำหนดรูปเขียนที่ใช้แทนเสียง "DE" ออกเป็น ๓ รูป คือ 的, 地 และ 得° ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑. รูปเขียน 的 ปรากฏระหว่างส่วนขยายนาม (定語) กับส่วนหลัก (中心語) ที่เป็นคำนาม ตัวอย่างเช่น

老師	的	書
lǎoshī	de	shū
อาจารย์	DE	หนังสือ
ส่วนขยายนาม		คำนาม

'หนังสือของอาจารย์'

° เนื่องจากรูปเขียน 的, 地 และ 得 ในภาษาจีนปัจจุบันออกเสียง "DE" เช่นเดียวกัน ดังนั้นในการพูดซึ่งผู้ฟังไม่เห็นรูปเขียน หากต้องการใช้คำเรียกเพื่อระบุให้เจาะจงลงไปว่าหมายถึงรูปเขียนใด โดยทั่วไปจะเรียกชื่อตามส่วนประกอบของรูปเขียนดังนี้

的 เรียกว่า ไป๋ (白 bái) เสา (勺 sháo) เตอ (的 de)

地 เรียกว่า ตู่ (土 tǔ) เหยี่ย (也 yě) เตอ (地 de)

得 เรียกว่า ซวง (雙 shuāng) เหริน (人 rén) เตอ (得 de)

เฉพาะ 得 ที่เรียกว่า ซวง ซึ่งแปลว่า "คู่" นั้น เนื่องมาจากรูปเขียน 彳 ซึ่งเป็นส่วนประกอบด้านซ้าย มาจากการรวมรูปเขียนของคำว่า เหริน (人rén แปลว่า "คน") ๒ รูปซ้อนกัน ดังนั้น ซวง (雙 shuāng) เหริน (人 rén) เตอ (得 de) จึงหมายถึงอักษร "DE" ที่มีรูปเขียน "คนคู่" เป็นส่วนประกอบ

อีกตัวอย่างหนึ่งเช่น

幸福	的	生活
xìngfú	de	shēnghuó
ความสุข	DE	ชีวิต
ส่วนขยายนาม		คำนาม

'ชีวิตที่มีความสุข'

๒. รูปเขียน 地 ปรากฏระหว่างส่วนขยายกริยา (状語) กับส่วนหลักที่เป็นคำกริยา ตัวอย่างเช่น

大聲	地	說
dàshēng	de	shuō
เสียงดัง	DE	พูด
ส่วนขยายกริยา		คำกริยา

'พูดเสียงดัง'

๓. รูปเขียน 得 ปรากฏระหว่างคำกริยาที่เป็นส่วนหลักกับส่วนเติมเต็ม (補語) ตัวอย่างเช่น

看	得	很	清楚
kàn	de	hěn	qīngchu
ดู	DE	มาก	ชัดเจน
คำกริยา		ส่วนเติมเต็ม	

'เห็นชัดเจนมาก'

กล่าวโดยสรุปก็คือ รูปเขียน 的 ใช้ในกรณีที่อยู่หน้าส่วนหลัก และส่วนหลักนั้นเป็นคำนาม รูปเขียน 地 ใช้ในกรณีที่อยู่หน้าส่วนหลัก และส่วนหลักนั้นเป็นคำกริยา ส่วนรูปเขียน 得 ใช้ในกรณีที่อยู่หลังส่วนหลัก และส่วนหลักนั้นเป็นคำกริยา ดังตารางต่อไปนี้

ลำดับที่	รูปเขียน	กรณีอยู่หน้าส่วนหลัก		กรณีอยู่หลังส่วนหลัก	
		ส่วนหลักเป็นคำกริยา	ส่วนหลักเป็นคำนาม	ส่วนหลักเป็นคำกริยา	ส่วนหลักเป็นคำนาม
๑	的	-	√	-	-
๒	地	√	-	-	-
๓	得	-	-	√	-

อย่างไรก็ตาม เกณฑ์ข้างต้นเป็นเพียงเกณฑ์กว้างๆ ที่ใช้ในการเลือกรูปเขียน “DE” เท่านั้น มีบางกรณีที่ไม่สามารถเลือกใช้รูปเขียนด้วยเกณฑ์ดังกล่าวได้ เช่น ในกรณีที่คำนามและคำกริยาซึ่งเป็นส่วนหลักท้าย “DE” มีรูปเขียนเดียวกัน[๒] ตัวอย่างเช่น[๓]

๑.

进行	...	學習	(討論)
jìnxíng		xuéxí	tǎolùn
ดำเนินการ		เรียน/ การเรียน	อภิปราย

๒.

予以	徹底	...	整頓
yǔyǐ	chèdǐ		zhěngdùn
ให้	ถึงที่สุด		ปรับปรุง/ การปรับปรุง

[๒] กรณีที่คำนามและคำกริยามีรูปเขียนเดียวกัน หรือกรณีที่คำหนึ่งๆ มีคุณสมบัติในการเป็นหมวดคำได้มากกว่าหนึ่งหมวดคำ ในภาษาจีนจะเรียกคำเหล่านี้ว่า **คำควบหมวดคำ** (兼類詞)

[๓] ตัวอย่างเหล่านี้มาจาก หลี่ว์ สูเซียง (吕叔湘 2002 : 485) คำที่ขีดเส้นใต้คือคำที่มีชนิดของคำเป็นได้ทั้งคำกริยาและคำนาม ส่วนจุด (...) หมายถึงช่องว่างสำหรับรูปเขียน “DE”

๓.

遇到	猛烈	...	回击
yùdào	měngliè		huíjī
พบ	รุนแรง		ตอบโต้/การตอบโต้

ในตัวอย่างข้างต้น หากเลือกใช้รูปเขียน “DE” โดยพิจารณาจากส่วนหลักว่าเป็นคำกริยาหรือเป็นคำนาม การเลือกใช้รูปเขียนในกรณีนี้ก็จะเป็นไปได้ ๒ รูปเขียน คือ รูปเขียน 的 และรูปเขียน 地 ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ไม่สามารถกำหนดรูปเขียน “DE” ให้ชัดเจนลงไปได้ว่าควรเขียนด้วยรูปเขียนใด

นอกจากนี้เกณฑ์ดังกล่าวยังใช้ไม่ได้ในบางกรณี เช่นในประโยค

他	說	DE	很	好
tā	shuō	de	hěn	hǎo
เขา	พูด	DE	มาก	ดี
	คำกริยา		ส่วนขยายกริยา	

หากพิจารณาตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ข้างต้นจะต้องใช้รูปเขียน 得 เนื่องจากหน่วยที่อยู่หน้า “DE” เป็นคำกริยา แต่ในตำแหน่งนี้ก็สามารถใช้รูปเขียน 的 ได้เช่นเดียวกัน เนื่องจากสามารถพิจารณาให้หน่วยที่อยู่หลัง “DE” เป็นคำนามซึ่งเป็นส่วนหลักอรูป (zero head) หรือเป็นหน่วยที่สามารถละไปได้ (optional)

นักวิชาการด้านภาษาจีนต่างก็ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวจึงเสนอความเห็นไว้ต่างๆ กัน เท่าที่ผู้เขียนสามารถสืบค้นได้พบว่ามีข้อเสนอในการแก้ไขปัญหานี้ ๒ แนวทาง คือ แนวทางแรกเสนอให้ใช้รูปเขียน ๑ รูป และอีกแนวทางหนึ่งเสนอให้ใช้รูปเขียนต่างรูป ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑. แนวคิดที่เสนอให้ใช้รูปเขียน ๑ รูป

แนวคิดที่เสนอให้เขียนเพียง ๑ รูปเขียนนี้ นักวิชาการมีความเห็นต่างกันเป็น ๒ กลุ่ม กลุ่มหนึ่งเสนอให้เขียนด้วย 的 เพียงรูปเดียว อีกกลุ่มหนึ่งเสนอให้เขียนด้วยสัทอักษรพินอิน de แทน ดังนี้

๑.๑ แนวคิดที่เสนอให้เขียนรูป 的

แนวคิดนี้มีความเห็นว่า "DE" ในทุกตำแหน่งออกเสียงเช่นเดียวกันจึงเสนอว่าควรเขียนด้วย 的 เพียงรูปเขียนเดียว (อ้างจาก จิน ซีหมัว 金錫謨 1996 : 41) เหตุที่กำหนดให้ใช้รูปเขียน 的 ก็เนื่องมาจากเป็นรูปเขียนที่มีปริมาณความถี่ในการใช้สูงสุดในบรรดารูปเขียนทั้ง ๓ รูป นอกจากนี้ยังเป็นรูปเขียนที่สามารถปรากฏได้ในหลายโครงสร้างและมีหลายความหมายขึ้นอยู่กับโครงสร้างที่ "DE" ปรากฏอยู่ เช่น แสดงความเป็นเจ้าของ แสดงความสัมพันธ์แบบคุณานุประโยค เป็นต้น นอกจากนี้ "DE" ยังสามารถใช้เป็นคำลงท้ายแสดงน้ำเสียง (語氣助詞) ได้อีกด้วย

๑.๒ แนวคิดที่เสนอให้เขียนด้วยสัทอักษรพินอิน de

แนวคิดนี้มีความเห็นว่า "DE" ในทุกตำแหน่งออกเสียงเช่นเดียวกัน เมื่อจะต้องระบุรูปเขียนจึงเป็นปัญหา กล่าวคือ ไม่ทราบว่าควรจะเขียนรูปใด เพราะบางครั้งเกณฑ์ที่ระบุว่า หากปรากฏอยู่หน้าคำนามให้ใช้ 的 อยู่หน้าคำกริยาให้ใช้ 地 และอยู่หลังคำกริยาให้ใช้ 得 นั้น ก็ใช้ไม่ได้เสมอไป เนื่องจากในบางโครงสร้างพบว่าคำนามและคำกริยามีรูปเดียวกัน (คำควบหมวดคำ) ดังได้กล่าวแล้ว ด้วยเหตุนี้ จึงตัดสินลำบากว่าควรจะใช้รูปเขียนใด บางครั้งการใช้รูปเขียนก็อาจเป็นอุปสรรคในการสื่อสารได้ เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาดังกล่าวจึงมีผู้เห็นว่าควรเขียนด้วยสัทอักษรพินอิน de เพียงรูปเดียวเพื่อแก้ปัญหาความยุ่งยากในการเลือกใช้รูปเขียน ผู้ที่มีความคิดในลักษณะนี้ก็เช่น เฉิน เจ๋อผิง (陳澤平 1999) เป็นต้น

๒. แนวคิดที่เสนอให้เขียนต่างรูป

แนวคิดที่เสนอให้เขียนต่างรูปนี้ นักวิชาการมีความเห็นต่างกันเป็น ๒ กลุ่ม กลุ่มหนึ่งเสนอให้เขียน ๒ รูปเขียน อีกกลุ่มหนึ่งเสนอให้เขียน ๓ รูปเขียน ดังนี้

๒.๑ แนวคิดที่เสนอให้เขียน ๒ รูป

แนวคิดนี้มีความเห็นว่าควรกำหนดให้มีรูปเขียนเพียง ๒ รูป คือ 的 และ 得 เนื่องจาก 的 และ 地 ต่างมีตำแหน่งอยู่หน้าส่วนหลักเช่นเดียวกัน ดังนั้นจึงให้รวม

รูปเขียนเป็นรูปเดียว โดยเลือกใช้รูปเขียน 的 เพราะมีความถี่ในการใช้มากกว่า ส่วน 得 นั้นมีตำแหน่งอยู่หลังส่วนหลักซึ่งต่างกับ ๒ รูปเขียนแรกจึงกำหนดให้ใช้รูปเขียน 得 เช่นเดิม นักวิชาการที่เสนอแนวคิดเช่นนี้ บางคนมิได้กล่าวถึงรูปเขียน 得 แต่กล่าวถึงการรวมรูปเขียนเพียง ๒ รูป คือ 的 และ 地 เท่านั้น ถึงกระนั้นก็พอจะอนุมานได้ว่าเมื่อพูดถึงการรวมรูปเขียนเพียง ๒ รูป อีกรูปหนึ่งไม่ได้นำมาพิจารณา (คือรูปเขียน 得) ก็คงเนื่องมาจากนักวิชาการเหล่านั้นเห็นว่ารูปเขียนดังกล่าวไม่เป็นปัญหาที่จะก่อให้เกิดความสับสน ผู้ที่มีแนวคิดในลักษณะนี้ก็เช่น เถา เคอ (陶柯 1995) หลี่ว์ สูเซียง (吕叔湘 2002)[๕] เฉิน ซิ่งเหว่ย (陳興偉 2002) หลิว เซี่ยวอวิ๋น (劉效雲 2003) และ สีว์ หยังชุน (徐陽春 2003, 2004) เป็นต้น

๒.๒ แนวคิดที่เสนอให้เขียน ๓ รูป

แนวคิดนี้มีความเห็นว่าควรกำหนดใช้รูปเขียนตามตำแหน่งและคุณสมบัติของส่วนหลักออกเป็น ๓ รูป คือ หน้าส่วนหลักที่เป็นคำนามให้ใช้ 的 หน้าส่วนหลักที่เป็นคำกริยาให้ใช้ 地 และหลังส่วนหลักที่เป็นคำกริยาให้ใช้ 得 แนวคิดนี้สอดคล้องกับการกำหนดใช้รูปเขียน “DE” ตามตำราไวยากรณ์ภาษาจีนกลางดังที่ได้กล่าวถึงแล้ว ผู้ที่มีแนวคิดลักษณะนี้เช่น เฉา อี้ว์ถิง (曹玉婷 1996) หวัง ชิ่นไท่ (王信泰 1995) เหยียน หรงเกิง (嚴戎庚 1999) และชีว์ เฟิงหรง (曲風榮 2002) เป็นต้น

จากการนำเสนอปัญหาการระบุรูปเขียนและแนวทางในการแก้ไขปัญหาเรื่องการกำหนดใช้รูปเขียน “DE” มาทั้งหมดนี้ จะเห็นได้ว่า นักวิชาการชาวจีนเองก็มีความเห็นแตกต่างกัน การพิจารณาแนวทางในการแก้ไขปัญหานี้จะใช้ข้อมูลที่เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ เพราะจะทำให้ไม่เห็น

---

[๕] สำหรับ หลี่ว์ สูเซียง แม้จะไม่ได้กล่าวถึงการรวมรูปเขียน 得 ให้เป็น 的 แต่ก็มิได้ปฏิเสธความเป็นไปได้ในการรวมรูปเขียน เนื่องจาก หลี่ว์ สูเซียง เห็นว่าการเขียน 得 เป็น 的 นั้นไม่ได้ก่อให้เกิดปัญหามากนัก ดังที่เขากล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า “*แม้จะเขียนเหมือนกัน* [หมายถึงอักษร 得 และ 的] *ก็ไม่ถึงกับทำให้เข้าใจผิด*” (吕叔湘 2002 : 485) อย่างไรก็ตามในข้อเขียนของ หลี่ว์ สูเซียง ไม่ได้กล่าวถึงการรวมรูปเขียน 得 ไว้อย่างชัดเจน เนื่องจากข้อเขียนนี้เสนอเพียงการพิจารณารวมรูปเขียน 的 กับ 地 เท่านั้น

ธรรมชาติหรือการเปลี่ยนแปลงการกำหนดใช้รูปเขียน "DE" ได้อย่างรอบด้าน ผู้เขียนเห็นว่าการพิจารณาที่มาและพัฒนาการของรูปเขียน "DE" รวมไปถึงภาษาจีนถิ่นอื่นประกอบด้วยน่าจะช่วยให้เข้าใจสถานภาพของ "DE" ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

เมื่อพิจารณาคำที่ออกเสียง "DE" ในภาษาจีนปัจจุบันพบว่ามี "DE" ที่เป็นคำช่วยโครงสร้างอยู่ทั้งสิ้น ๔ รูปเขียน คือ 底[๕], 的, 地 และ 得 แต่ละรูปเขียนมีความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างใกล้ชิด อย่างไรก็ตามหากพิจารณารูปเขียนแต่ละรูปที่ใช้ในภาษาถิ่นของจีนจะพบว่ามีความแตกต่างกันดังตารางต่อไปนี้

รูปเขียน	ภาษาแคะ (Hakka)	ภาษากวางตุ้ง (Cantonese)	ภาษาจีนกลาง (Mandarin)	ภาษาอู๋ (Wu)	ภาษาหมิ่นหนาน (Minnan)
底	dai^{3} di^{3} gi^{3} te^{3}	dai^{2} dai^{1} dik^{1}	dǐ dē de	ti^{1}	te^{2}
的	tit^{7} t'ak^{8} t'iak^{8} t'it^{7}	dik^{1} di^{1}	dì de	ti?^{7}	e^{5}
地	ti^{5} ti^{3} ti^{6} ti^{2}	dei^{6} deng^{6} dei^{2}	dì dē de	ti^{6}	te^{3}
得	det^{7} diet^{7}	dak^{1}	dé dē de děi	tə?	tek^{1}

ที่มา: http://www.chinalanguage.com/cgi-bin/dict.php

จากตารางจะเห็นได้ว่า มีเพียงในภาษาจีนกลางเท่านั้นที่รูปเขียนทั้ง ๔ ออกเสียงเดียวกันได้[๖] ความแตกต่างของการออกเสียงทั้ง ๔ รูปเขียนในภาษาจีนถิ่นต่างๆ

---

[๕] ปัจจุบันรูปเขียน 底 ไม่ได้ใช้ในลักษณะเดียวกันกับรูปเขียน 的, 地 และ 得 แล้ว

[๖] น่าสังเกตว่า รูปเขียน 底, 的 และ 地 ในภาษาจีนกลางสามารถออกเสียงได้ ๒ เสียง คือ "DE" และ "DI" ในขณะที่รูปเขียน 得 สามารถออกเสียงได้ ๒ เสียงเช่นกัน แต่เป็นเสียงที่ต่างกับ ๓ รูปแรก คือ ออกเสียงว่า "DE" และ "DEI"

ดังกล่าว จึงน่าจะแสดงให้เห็นได้ว่า แต่เดิมรูปเขียนทั้ง ๔ รูปในภาษาจีนกลางก็น่าจะออกเสียงต่างกัน และไม่น่าจะเป็นคำเดียวกัน ดังนั้น เพื่อที่จะระบุรูปเขียนของ "DE" ได้อย่างเหมาะสม จึงควรจะต้องทราบที่มาและพัฒนาการของรูปเขียนแต่ละรูปด้วย

ที่มาและพัฒนาการของรูปเขียน "DE"

นักวิชาการด้านภาษาจีนและนักภาษาศาสตร์ชาวจีนหลายท่านแสดงความเห็นเกี่ยวกับที่มาและพัฒนาการของ "DE" ไว้ตามที่ต่างๆ สามารถประมวลความได้ว่า รูปเขียน "DE" ที่ปรากฏใช้เป็นรูปเขียนแรกคือ 得 รูปเขียนที่มีหลักฐานการใช้เป็นลำดับที่สองคือ 地 รูปเขียนที่มีที่มาเป็นลำดับที่สามคือ 底 และรูปเขียนที่ปรากฏหลักฐานการใช้หลังสุดคือรูปเขียน 的 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑. ที่มาและพัฒนาการของรูปเขียน 得

จู้ หมิ่นเซ่อ (祝敏徹, 1996) กล่าวถึงที่มาของรูปเขียน 得 ไว้ว่า ในสมัยโบราณช่วงก่อนสมัยซีโจว (西周 ๑๐๔๖–๗๗๑ ปีก่อน ค.ศ.)[๗] พบรูปเขียน 得 ปรากฏเป็นอักษรจารึกบนกระดองเต่าและกระดูกสัตว์ (甲骨文) ในระยะนี้ 得 ทำหน้าที่เป็นกริยาหลักเพียงอย่างเดียว มีความหมายว่า ได้รับ (獲得 huòdé) ต่อมาในช่วงชุนชิว (春秋) และจั้นกั๋ว (戰國) พบว่าใช้เป็นคำช่วยกริยาได้อีกหน้าที่หนึ่ง โดยมีตำแหน่งอยู่หน้าคำกริยา ทำหน้าที่เช่นเดียวกับคำว่า 能 (néng) "สามารถ" ซึ่งแฝงความหมายว่า "เป็นไปได้" (可能 kěnéng) อยู่ด้วย และนับตั้งแต่สมัยซีฮั่น (西漢 ๒๐๖ ปีก่อน ค.ศ.–ค.ศ. ๒๕) เป็นต้นมา พบว่า 得 สามารถปรากฏอยู่หลังคำกริยาได้เพิ่มขึ้นอีกตำแหน่งหนึ่งเพื่อแสดงผลการกระทำของกริยานั้นๆ ต่อมา 得 ซึ่งอยู่ในตำแหน่งหลังคำกริยานั้นได้ทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมส่วนเติมเต็ม นอกจากพบ 得 ที่มีตำแหน่งอยู่หน้าและหลังกริยาแล้ว ยังพบ 得 ที่ปรากฏเป็นหน่วยประกอบท้ายคำ (詞尾) อีกตำแหน่งหนึ่งด้วย

---

[๗] ปี ค.ศ. ของยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ของสาธารณรัฐประชาชนจีนในที่นี้ ผู้เขียนอ้างอิงจากพจนานุกรมภาษาจีนสมัยปัจจุบัน (現代漢語詞典) ของ สำนักวิจัยภาษา สถาบันสังคมศาสตร์แห่งประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน (中國社會科學院語言研究, 2005)

การปรากฏเป็นหน่วยประกอบท้ายคำนี้ปรากฏใช้อย่างชัดเจนในสมัยถัง (唐 ค.ศ. ๖๑๘–๙๐๗) และสมัยซ่ง (宋 ค.ศ. ๙๖๐–๑๒๗๙) ครั้นถึงสมัยหยวน (元 ค.ศ. ๑๒๐๖–๑๓๖๘) พบว่ามีการนำรูปเขียน 的 มาใช้แทนที่รูปเขียน 得 เป็นจำนวนมาก เหตุที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะรูปเขียนทั้งสองมีเสียงเหมือนกัน ตัวอย่างเช่น

我	和	你	吃	的	醉	了
wǒ	hé	nǐ	chī	de	zuì	le
ฉัน	และ	เธอ	กิน	DE	เมา	ASP[๙]

'ฉันและเธอกินจนเมาเลย' (祝敏徹 1996 : 263)

น่าสังเกตว่า "DE" ในตำแหน่งข้างต้น หากเขียนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในตำราไวยากรณ์ภาษาจีนปัจจุบันจะต้องใช้รูปเขียน 得 ไม่ใช่รูปเขียน 的

๒. ที่มาและพัฒนาการของรูปเขียน 地

เฉา ก่วงชุ่น (曹广顺 1995 : 125) กล่าวว่า รูปเขียน 地 ปรากฏการใช้ก่อนหน้ารูปเขียน 底 ดังที่พบในเอกสารสมัยเว่ย (魏 ค.ศ. ๒๒๐–๒๖๕) ในยุคสามก๊ก (三國) เอกสารสมัยจิ้น (晋 ค.ศ. ๒๖๕–๔๒๐) ตลอดจนเอกสารในสมัยราชวงศ์ใต้และเหนือ (南北朝 ค.ศ. ๔๒๐–๕๘๙) และนับตั้งแต่สมัยถัง (唐 ค.ศ. ๖๑๘–๙๐๗) เป็นต้นมาจึงพบว่ามีการใช้ 地 และ 底 ทั้งสองรูปเขียน แต่ยังเป็นการใช้ที่มีปริมาณน้อยอยู่ ในสมัยนี้พบว่า 地 มีตำแหน่งอยู่หลังกริยา กริยาวิเศษณ์ และคุณศัพท์ ซึ่งทำหน้าที่เป็นภาคแสดง หรือส่วนขยายกริยาก็ได้ แต่ที่พบมากมักทำหน้าที่เป็นส่วนขยายกริยา

การใช้ 地 และ 底 เริ่มพบมากขึ้นในช่วงปลายสมัยถังต่อสมัยอู่ได้ (五代 ค.ศ. ๙๐๗–๙๖๐) แต่เมื่อเทียบปริมาณการใช้จะพบว่ายังคงมีการใช้ 地 มากกว่า 底 ในช่วงนี้พบว่ารูปเขียน 地 มีตำแหน่งอยู่หลังกริยาวิเศษณ์และคุณศัพท์ ทำหน้าที่เป็นส่วน

---

[๙] ASP ในที่นี้หมายถึงตัวบ่งชี้การณ์ลักษณะ (aspect marker) ซึ่งเป็นประเภททางไวยากรณ์ (grammatical category) ที่เกี่ยวข้องกับคำกริยา โปรดดูรายละเอียดใน อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ ยุพาพรรณ หุ่นจำลอง และสรัญญา เศวตมาลย์ (๒๕๔๖) หน้า ๓๑–๓๒

ขยายกริยาในประโยค ส่วนรูปเขียน 底 มีตำแหน่งอยู่หลังกริยาและคุณศัพท์ ทำหน้าที่เป็นส่วนขยายนาม และบางครั้งพบว่าใช้ตามหลังคำนามบอกสถานที่เพื่อทำหน้าที่เป็นกรรมของประโยค แต่กรณีหลังนี้ยังคงพบในปริมาณที่น้อยอยู่

ก่อนที่จะมีการใช้รูปเขียน 底 นั้น พบว่า 地 สามารถปรากฏหลังคุณศัพท์และกริยาวิเศษณ์เพื่อทำหน้าที่เป็นส่วนหนึ่งของภาคแสดง หรือส่วนขยายกริยาได้ ในช่วงเริ่มแรกของการปรากฏใช้รูปเขียน 底 พบว่า 底 ในขณะนั้นทำหน้าที่หลักเป็นส่วนขยายนาม แต่ไม่นานปริมาณการใช้ 底 ก็เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และเข้าไปทำหน้าที่ในตำแหน่งทางไวยากรณ์ของ 地 ด้วย (เฉา ก่วงซุ่น 曹广顺 1995 : 131)

ในช่วงกลางสมัยซ่งเหนือ (北宋 คือช่วงก่อน ค.ศ. ๑๑๒๗) เป็นช่วงที่ 底 และ 地 ใช้ปะปนกัน กล่าวคือพบการใช้ 底 ทำหน้าที่เป็นส่วนขยายกริยา และพบการใช้ 地 ที่ทำหน้าที่เป็นส่วนขยายนามด้วย การใช้ปะปนกันดังกล่าวเพิ่มมากขึ้นในสมัยหยวน (元 ค.ศ. ๑๒๐๖-๑๓๖๘) สมัยหมิง (明 ค.ศ. ๑๓๖๘-๑๖๔๔) และสมัยชิง (清 ค.ศ. ๑๖๑๖-๑๙๑๑) จนกลายเป็นเรื่องปกติ การใช้ดังกล่าวเป็นการใช้ในลักษณะเดียวกับที่เป็นอยู่ในภาษาจีนปัจจุบันด้วย (เฉา ก่วงซุ่น 曹广顺 1995 : 135)

นอกจากนี้ในช่วงหลังสมัยซ่งยังมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือการเปลี่ยนแปลงทางเสียงซึ่งส่งผลให้เริ่มมีการใช้ 的 แทน 底 กับ 地 การเกิดรูปเขียน 的 น่าจะเริ่มขึ้นในสมัยซ่ง (宋 ค.ศ. ๙๖๐-๑๒๗๙) นี้เอง โดยเริ่มแรกเข้าไปแทนที่รูปเขียน 底 เพื่อทำให้เป็นโครงสร้างที่มีคุณสมบัติอย่างคำนาม (體詞性) และในช่วงกลางสมัยหยวน (元 คือก่อน ค.ศ. ๑๓๖๘) เข้าไปแทนที่ 地 ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งตั้งแต่หลังสมัยหมิง (明 ค.ศ. ๑๓๖๘-๑๖๔๔) และสมัยชิง (清 ค.ศ. ๑๖๑๖-๑๙๑๑) พบว่านวนิยายในสมัยนี้จะใช้ 的 แทนที่ 地 ทั้งหมด ในสมัยหยวน (元 ค.ศ. ๑๒๐๖-๑๓๖๘) ช่วงที่ 的 เข้าไปแทนที่ 底 กับ 地 นี่เอง 的 ก็มีพัฒนาการของตัวเองเช่นกัน กล่าวคือสามารถปรากฏในตำแหน่งท้ายประโยค แต่ไม่ได้ทำให้กลายเป็นโครงสร้างที่มีลักษณะเป็นคำนาม คำคุณศัพท์ หรือกริยาวิเศษณ์เหมือนที่เคยเป็นมา กลับเปลี่ยนไปเป็นคำเสริมน้ำเสียงท้ายประโยคเพื่อแสดงการเน้นย้ำ การยืนยัน การใช้ในลักษณะนี้ไม่เคยพบในช่วงก่อนสมัยหยวน (元 คือก่อน ค.ศ. ๑๒๐๖) มาก่อน (เฉา ก่วงซุ่น 曹广顺 1995 : 138)

๓. ที่มาและพัฒนาการของรูปเขียน 底

นอกจากที่มาและพัฒนาการของรูปเขียน 底 ที่ได้กล่าวรวมไว้กับที่มาและพัฒนาการของรูปเขียน 地 แล้วยังมีประเด็นการสันนิษฐานถึงที่มาของ 底 ไว้ด้วย ดังที่ อี๋ว์ กวงจง และ จื่อ เถียนจิน (俞光中、植田均 1999) กล่าวไว้ว่า มีนักภาษาศาสตร์ภาษาจีนที่มีชื่อเสียงหลายท่านสันนิษฐานที่มาของ 底 ไว้สรุปได้เป็น ๓ ลักษณะ คือมาจากคำ 之 (zhi) หรือ 者 (zhe) คำใดคำหนึ่ง หรืออาจจะมาจากทั้งสองคำรวมกันก็ได้ เหตุที่สันนิษฐานเช่นนี้ เนื่องมาจากทั้ง 之 และ 者 ต่างก็เป็นคำไวยากรณ์ที่พบบ่อยในภาษาพูดสมัยจีนโบราณและทำหน้าที่ได้เช่นเดียวกับ 的 ในปัจจุบัน อย่างไรก็ตามในหมู่นักภาษาศาสตร์เองก็ยังมีความเห็นไม่ตรงกัน เช่น หวัง ลี่ (王力) เชื่อว่ามีที่มาจาก 之 หลี่ว์ สูเซียง (吕叔湘) เชื่อว่ามีที่มาจาก 者 จัง ปิ่งหลิน และ จู้ หมิ่นเซ่อ (章炳麟、祝敏徹) เชื่อว่ามีที่มาจาก 之 และ 者

นอกจากนี้หากพิจารณาจากเอกสารหลักฐานที่เขียนขึ้นในสมัยต่างๆ จะพบว่านับตั้งแต่สมัยเว่ย (魏 ค.ศ. ๒๒๐-๒๖๕) สมัยจิ้น (晋ค.ศ. ๒๖๕-๔๒๐) และสมัยราชวงศ์ใต้และเหนือ (南北朝 ค.ศ. ๔๒๐-๕๘๙) จนถึงในสมัยถัง (唐 ค.ศ. ๖๑๘-๙๐๗) และสมัยซ่ง (宋 ค.ศ. ๙๖๐-๑๒๗๙) เอกสารหลายชิ้นแสดงให้เห็นว่า 底 มักใช้เป็นสรรพนาม หรือสรรพนามแสดงการถาม (สือ อี๋ว์จื้อ และ หลี่ เน่อ 石毓智、李訥 2004 : 348) แต่เมื่อถึงสมัยซ่งใต้ (南宋 ค.ศ. ๑๑๒๗-๑๒๗๙) 底 ก็เปลี่ยนไปอยู่ในตำแหน่งระหว่างคำนามเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของซึ่งเป็นการใช้ในลักษณะเดียวกับรูปเขียน 的 ในปัจจุบัน ในสมัยนี้การใช้ 底 ยังไม่คงที่นัก ความหมายส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับบริบทหรือสภาพแวดล้อมที่ปรากฏ ต่อมาในช่วงประมาณปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๕ รูปเขียน 的 เริ่มปรากฏเป็นที่คุ้นเคยมากขึ้น จึงมีกฎเกณฑ์การใช้เป็นระบบมากขึ้นด้วย เช่น ในตำแหน่งหลังคำขยายนามซึ่งมีส่วนขยายเป็นกริยาจะต้องมี 的 ปรากฏร่วมด้วยเสมอ

๔. ที่มาและพัฒนาการของรูปเขียน 的

ดังได้กล่าวแล้วว่า 的 เป็นรูปเขียนที่น่าจะเริ่มปรากฏขึ้นในสมัยซ่ง (宋 ค.ศ. ๙๖๐-๑๒๗๙) รูปเขียนนี้ได้เข้ามาแทนที่รูปเขียน 底 ในช่วงปลายทศวรรษที่ ๓๐ อี๋ว์

กวงจง และ จื่อ เถียนจวิน (俞光中、植田均 1999 : 410) กล่าวไว้ว่า 底 เริ่มไม่มีผู้ใช้มาตั้งแต่ทศวรรษที่ ๓๐ และต่อมาเมื่อได้รับอิทธิพลจากภาษาตะวันตกซึ่งมีลักษณะการขยายต่างกับภาษาจีน จึงทำให้มีการกำหนดใช้รูปเขียน “DE” ต่างกันในตำแหน่งโครงสร้างการขยายที่แตกต่างกันเป็น ๓ รูปเขียน คือ 的, 地 และ 得

นอกจากที่มาและพัฒนาการของรูปเขียน “DE” ดังกล่าวข้างต้นจะเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการใช้รูปเขียนแทนที่กันจนนำไปสู่การเสนอแนวทางในการแก้ไขด้วยการกำหนดใช้รูปเขียนต่างๆ กันแล้ว ยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่น่าพิจารณาในการระบุรูปเขียน “DE” ด้วย ดังที่ผู้เขียนจะได้กล่าวถึงในหัวข้อต่อไป

ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้รูปเขียน “DE” แทนที่กัน

จากที่มาและพัฒนาการของรูปเขียน “DE” ในภาษาจีนดังได้กล่าวแล้วในหัวข้อที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่า การใช้รูปเขียน “DE” แทนที่กันนั้นเกิดขึ้นมานานแล้ว และเป็นปรากฏการณ์ที่มีมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันด้วย จึงเกิดคำถามว่าควรจะพิจารณารวมรูปเขียนหรือแยกรูปเขียน “DE” หรือไม่ ในประเด็นเรื่องการระบุรูปเขียนนี้ ผู้เขียนมีความเห็นว่าควรจะต้องพิจารณาปัจจัยดังต่อไปนี้ประกอบด้วย

๑. ปัจจัยจากการเปลี่ยนแปลงของภาษา

หากพิจารณาจากที่มาและพัฒนาการของรูปเขียน “DE” จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ภาษาจีนมีการเปลี่ยนแปลงทางภาษาทั้งการเปลี่ยนแปลงทางเสียง การเปลี่ยนแปลงรูปเขียน และการเปลี่ยนแปลงทางไวยากรณ์หรือการกลายเป็นคำไวยากรณ์ (grammaticalization) เช่น ในกรณีคำ 得 ซึ่งเดิมเป็นคำกริยา ต่อมากลายเป็นคำช่วยกริยา และท้ายที่สุดทำหน้าที่นำหน้าส่วนเติมเต็มได้อีกหน้าที่หนึ่งนั้น ทำให้เห็นได้ว่า แต่เดิมรูปเขียน “DE” แต่ละรูป ไม่ได้ออกเสียง “DE” ทั้งหมด แต่เมื่อเวลาผ่านไปจึงมีการกลายเสียงมาเป็นเสียงเดียวกัน และมีการขยายขอบเขตหน้าที่ของคำเพิ่มขึ้นให้มีหน้าที่เหมือนกับ “DE” รูปเขียนอื่น ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้รูปเขียน “DE” แต่ละรูปมีหน้าที่เหลื่อมซ้อนกันมากยิ่งขึ้น และปรากฏใช้แทนที่กันได้ ดังที่ หลี่ว์ สูเซียง (吕叔湘 2002 : 485) อธิบายไว้ตอนหนึ่งว่า

ในภาษาเขียนสมัยราชวงศ์ถังและราชวงศ์ซ่งมีรูปเขียน 底 และ 地 ซึ่งมีวิธีการใช้แตกต่างกัน การออกเสียงก็คงต่างกันด้วย แต่ความแตกต่างในการใช้ 底 และ 地 ต่างจากความแตกต่างในการใช้ 的 และ 地 ในปัจจุบัน กล่าวคือ 底 ใช้กับการขยายที่บ่งความจำกัด [restriction] แต่ 地 ใช้กับการขยายที่แสดงความพรรณนา [description] (โดยเฉพาะในกรณีเป็นคำซ้ำและคำเลียนเสียง) ต่อมาเพราะเหตุว่าเสียงของรูปเขียนทั้งสองเปลี่ยนไปเป็นเสียงเดียวกัน ดังนั้นจึงเขียนเป็น 的

อีกตอนหนึ่ง หลี่ว์ สูเซียง (吕叔湘 2002 : 486) ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับ "DE" ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคำพ้องเสียงไว้ว่า

การมีอยู่ของคำพ้องเสียงเป็นเพราะแสดงความหมายต่างกัน การที่ความหมายต่างกันและใช้รูปเขียนต่างกันตรงนี้นับว่ามีประโยชน์ หากความหมายไม่ต่างกันก็จะไม่นับเป็นคำพ้องเสียง แต่จะถือว่าเป็นคำเดียวกัน รูปเขียนก็ไม่มีความจำเป็นต้องต่างกัน

ความแตกต่างของส่วนขยายนามและส่วนขยายกริยาหรือคุณศัพท์นั้นขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของคำที่ถูกขยาย ไม่ได้อยู่ที่รูปเขียน 的 และ 地 การเขียนเป็น 的 ทั้งหมด ก็ยังคงระบุได้ว่าส่วนใดเป็นคำขยายนาม ส่วนใดเป็นคำขยายกริยาหรือคุณศัพท์ หากคุณสมบัติของคำที่ถูกขยายชัดเจน

จากข้อความที่คัดมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้มีการใช้รูปเขียน 的 แทนที่รูปเขียน 地 นั้น ส่วนหนึ่งเป็นเพราะการเปลี่ยนแปลงทางเสียง และอีกส่วนหนึ่งเกิดจากหน้าที่ของ "DE" ที่คล้ายคลึงและเหลื่อมซ้อนกันจนทำให้ท้ายที่สุดนำไปใช้แทนที่กัน อาจกล่าวได้ว่า หลี่ว์ สูเซียง ให้ความสำคัญแก่ส่วนหลักมากกว่าการเลือกใช้รูปเขียน เนื่องจากเห็นว่าผู้ใช้ภาษาย่อมตระหนักรู้อยู่แล้วว่าส่วนหลักที่ถูกขยายนั้นมีคุณสมบัติของคำนาม หรือคุณสมบัติของคำกริยาหรือคุณศัพท์

๒. ปัจจัยจากการกำหนดใช้รูปเขียนของหน่วยงานทางการศึกษา

จากประวัติศาสตร์ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในยุคขบวนการ ๔ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๑๙ ซึ่งเป็นเหตุการณ์การชุมนุมประท้วงของนักศึกษามหาวิทยาลัยปักกิ่งเพื่อประท้วงผลการประชุมสันติภาพที่พระราชวังแวร์ซายส์และต่อต้านรัฐบาลจีนที่ยอมรับข้อตกลงในการประชุมดังกล่าวกรณีที่ยอมให้ชาติมหาอำนาจตะวันตกยกเขตเช่าของเยอรมนีในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนไปให้ญี่ปุ่น พร้อมกันนี้ยังได้เรียกร้องให้มีการปฏิวัติการปกครองไปสู่ระบอบประชาธิปไตยและเปลี่ยนแปลงประเทศให้เป็นอย่างตะวันตก การประท้วงดังกล่าวเริ่มต้นจากการเรียกร้องให้ยกเลิกความคิดความเชื่อและจารีตประเพณีแบบเก่า และทำสังคมให้ทันสมัยโดยอาศัยหลักวิชาการด้านวิทยาศาสตร์ การเปลี่ยนแปลงภายในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนดังกล่าวมิได้ส่งผลในด้านการเมืองการปกครองเท่านั้น แม้แต่ภาษาก็มีการเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกัน ดังจะเห็นได้จากการเรียกร้องให้รัฐบาลยกเลิกการใช้ภาษาเขียนที่ประชาชนทั่วไปอ่านไม่เข้าใจและให้ใช้ภาษาธรรมดาที่คนทั่วไปใช้กันแทน ส่งผลให้ *"ปัญญาชนส่วนใหญ่เริ่มผลิตผลงานที่ใช้ภาษาพื้นๆ ที่สามัญชนเข้าใจได้"* (มาตยา อิงคนารถ ๒๕๔๙ : ๘๕) หลังจากนั้นไม่นาน ภาษาจีนกลางซึ่งเป็นภาษาพูดของชาวจีนภาคเหนือและเป็นภาษาที่ค่อนข้างง่ายสำหรับผู้พูดภาษาจีนถิ่นอื่นก็ได้เข้ามาแทนที่ภาษาที่ใช้พูดกันระหว่างนักวิชาการ การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ทำให้การเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปเป็นไปได้ง่ายกว่าแต่ก่อน (มาตยา อิงคนารถ ๒๕๔๙ : ๘๕-๘๖) การเปลี่ยนแปลงระบบการเขียนและรูปเขียนจากอักษรจีนตัวเต็ม (繁體字) มาเป็นอักษรจีนแบบย่อหรือแบบลดรูป (簡體字) รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงระบบการถ่ายถอดสัทอักษรของระบบเสียงภาษาจีนจากเดิมที่ใช้ระบบจู้อิน (注音符號) มาเป็นระบบฮั่นอี่ว์พินอิน (漢語拼音) ก็เกิดขึ้นภายหลังจากเหตุการณ์ ๔ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๑๙ เช่นกัน

ในส่วนของคำช่วยโครงสร้าง "DE" ในภาษาปัจจุบัน (白話) นับตั้งแต่ขบวนการ ๔ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๑๙ จนถึงปี ค.ศ. ๑๙๕๕ มีรูปเขียน ๔ รูป คือ 的, 底, 地 และ 得 เหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากผู้ใช้ภาษาต้องการแบ่งหน้าที่ในการใช้ให้แตกต่างกัน แต่ถึงกระนั้นก็ยังคงเป็นการแบ่งหน้าที่ที่ไม่ชัดเจนและไม่เคร่งครัดนัก (เว่ย อี่ว์ 魏雨 2004 : 61) ความไม่ชัดเจนในการกำหนดใช้รูปเขียนทั้ง ๔ รูปดังกล่าว

จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้มีการใช้รูปเขียน "DE" แทนที่กันในเวลาต่อมา และเป็นเหตุให้นักวิชาการด้านภาษาจีนพยายามที่จะกำหนดกฎเกณฑ์ในการใช้ให้เป็นระบบ ดังจะเห็นได้จากในปี ค.ศ. ๑๙๕๖ กระทรวงศึกษาธิการของจีนได้เห็นความสำคัญของไวยากรณ์ภาษาจีนจึงออกหนังสือ *"ระบบไวยากรณ์ในการเรียนการสอนภาษาจีนฉบับชั่วคราว"* ขึ้น (暫擬漢語教學語法系統) และนำไปใช้อย่างเป็นทางการ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาในขณะนั้นสามารถใช้ 的, 地 และ 得 ได้อย่างถูกต้อง แต่ต่อมาเมื่อมีการปรับปรุงเนื้อหาทางไวยากรณ์ใหม่อีกครั้ง กระทรวงศึกษาธิการจีนก็เปลี่ยนข้อกำหนดในการใช้คำขยายนามและคำขยายกริยาในภาคแสดงใหม่ โดยประกาศให้รวมคำช่วยโครงสร้าง 的 และ 地 เป็นรูปเดียว และกำหนดให้ใช้รูป 的 แทน ตามคำชี้แจงและนิยามคำช่วยโครงสร้างที่ปรากฏในหนังสืออุเทศเรื่อง *"ระบบไวยากรณ์ระดับชั้นมัธยมศึกษา (ฉบับทดลอง)"* (中學教學語法系統提要 <試用>) ซึ่งตีพิมพ์ในปี ค.ศ. ๑๙๘๔ ภายหลังจากได้ทดลองใช้หนังสือเล่มดังกล่าวอยู่หลายปี ท้ายที่สุดในปี ค.ศ. ๑๙๘๗ ก็ได้นำไปใช้อย่างเป็นทางการดังปรากฏอยู่ในตำราเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา (เว่ย อี่ว์ 魏雨 2004 : 61) แต่ในปัจจุบันตำราไวยากรณ์ภาษาจีนหลายเล่มกำหนดให้กลับไปใช้การแยกรูปเขียนเป็น ๓ รูปตามเดิม คือ 的, 地 และ 得

ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่า การกำหนดใช้รูปเขียน "DE" ในภาษาจีนนั้น มิได้เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของภาษาเองเพียงอย่างเดียว แต่เกิดขึ้นจากการกำหนดใช้ของคนบางกลุ่มก็ได้ โดยเฉพาะกลุ่มบุคคลในแวดวงการศึกษาภาษาที่มีความมุ่งหวังจะให้การใช้ภาษาจีนมีระบบระเบียบมากกว่าที่เป็นมา อย่างไรก็ตาม น่าสังเกตว่า การเปลี่ยนแปลงการใช้รูปเขียน "DE" ของหน่วยงานด้านการศึกษาภาษาจีนเองก็ยังกำหนดใช้ต่างกันในช่วงระยะเวลาที่ไม่ห่างกันมากนักคือไม่เกิน ๓๐ ปีเท่านั้น

๓. ปัจจัยจากการแปลภาษาต่างประเทศเป็นภาษาจีน

ภายหลังเหตุการณ์ ๔ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๑๙ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเปิดรับความรู้จากประเทศตะวันตกมากขึ้น การแปลผลงานจากต่างประเทศจึงมีมากขึ้นตามไปด้วย ความแตกต่างทางภาษาระหว่างภาษาตะวันตกและ

ภาษาจีน ทำให้มีการปรับเปลี่ยนภาษาจีนเพื่อให้มีความเหมาะสมตามความต้องการของผู้แปลที่ประสงค์จะให้มีการแบ่งแยกความแตกต่างระหว่างการขยายแบบคุณศัพท์และการขยายแบบกริยาวิเศษณ์อย่างชัดเจนเหมือนเช่นในภาษาต้นฉบับ (ภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศส) ด้วยเหตุนี้จึงทำให้มีการแบ่งแยกการใช้รูปเขียน "DE" ออกเป็น ๓ รูป เพื่อให้สอดคล้องกับรูปคำคุณศัพท์และคำกริยาวิเศษณ์ในภาษาต้นฉบับดังกล่าว หลี่ว์ สูเตียง (吕叔湘 2002 : 483) อธิบายการใช้รูปเขียน "DE" ในประเด็นนี้พร้อมเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการรวมรูปเขียนไว้ดังนี้

> *การแยกรูปเขียนเป็นการรับอิทธิพลของการแปลงานจากต่างประเทศ นักแปลมองเห็นความแตกต่างของคุณศัพท์และกริยาวิเศษณ์ซึ่งส่วนมากปรากฏที่ท้ายคำในภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส เป็นต้น จึงใช้รูปเขียน* 的 *และ* 地 *เพื่อแยกความแตกต่าง*
>
> *รูปเขียน* 的 *ในภาษาจีนปัจจุบันยังมีส่วนหนึ่งเทียบได้กับตัวบ่งชี้แสดงความเป็นเจ้าของในภาษาตะวันตก นักแปลบางคนจึงเขียนด้วยรูป* 底 *การเขียนเช่นนี้เคยเป็นที่นิยมในงานเขียนภาษาจีนช่วงทศวรรษที่ ๒๐-๔๐ มาก่อน แต่การใช้* 底 *ไม่ได้แพร่หลายเหมือนกับ* 地 *อีกทั้งการใช้ก็ไม่เป็นหนึ่งเดียวกัน กล่าวคือ นักเขียนบางคนใช้* 的 *แสดงความเป็นเจ้าของ ใช้* 底 *แสดงการขยายแบบคุณศัพท์ ด้วยเหตุนี้หลังจากเกิดความสับสนไประยะหนึ่ง ในทศวรรษที่ ๕๐ ก็ไม่พบว่ามีผู้ใช้* 底 *อีกเลย*
>
> *เมื่อการไม่ใช้* 底 *ไม่ได้ทำให้เกิดความยุ่งยาก ถ้าเช่นนั้นการไม่ใช้* 地 *ก็คงไม่ถึงกับทำให้เกิดความลำบากในการใช้เช่นกัน*

จากข้อความที่คัดมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าในการใช้รูปเขียน "DE" ที่ได้รับอิทธิพลจากการแปลนั้น นักแปลแต่ละคนต่างก็เลือกใช้รูปเขียน "DE" ตามความประสงค์ของตนเอง มิได้เป็นที่ตกลงโดยทั่วไป เฉา ผู่ (曹樸 1958 : 101-104) กล่าวว่าในสมัยหนึ่งท่านเฉิน เป้าอิ่น (陳豹隱氏) เคยสร้างตัวเขียน "DE" ขึ้นใหม่อีกหนึ่งรูป คือ 逌

โดยประสงค์จะให้รูปเขียนบ่งความละเอียดเพื่อใช้แก้ปัญหาเรื่องความไม่ชัดเจน และช่วยให้ผู้อ่านสามารถอ่านประโยคที่มีการขยายเป็นจำนวนมากเข้าใจได้ง่ายขึ้นโดยกำหนดให้ใช้ 的 กับคุณศัพท์อื่นๆ แต่ให้ใช้รูปเขียน 地 กับคุณศัพท์วลีและอนุประโยคที่อยู่ท้ายสุด อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันรูปเขียน 地 ไม่มีที่ใช้แล้ว

จากที่กล่าวมาข้างต้น ย่อมแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าสาเหตุอีกประการหนึ่งที่ทำให้มีการใช้รูปเขียน “DE” ๓ รูปเขียนดังเช่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนั้น ส่วนหนึ่งเป็นเพราะอิทธิพลของการแปลภาษาต่างประเทศมาเป็นภาษาจีน มิได้เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของภาษาเอง แต่เกิดขึ้นจากการกำหนดใช้เพื่อจุดประสงค์จะบ่งความแตกต่างของคำคุณศัพท์และคำกริยาวิเศษณ์ให้เป็นไปในลักษณะเดียวกันกับภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส เป็นต้น

๔. ปัจจัยจากสภาพการใช้รูปเขียน “DE” ในปัจจุบัน

ปัจจุบันทั้งในประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนมีการใช้รูปเขียน “DE” แทนที่กันอยู่ เนื่องจากเกณฑ์ในการกำหนดใช้รูปเขียน “DE” ที่ระบุไว้ในตำราไวยากรณ์ภาษาจีนกลางซึ่งกำหนดไว้ว่าให้พิจารณาจากตำแหน่งของส่วนหลักและชนิดของคำที่เป็นส่วนหลักนั้นไม่ชัดเจนมากพอ การระบุหรือกำหนดใช้เพียงว่า ในกรณีที่ส่วนหลักมีตำแหน่งอยู่ท้าย “DE” ถ้าส่วนหลักเป็นคำนามให้ใช้รูปเขียน 的 ถ้าส่วนหลักเป็นคำกริยาให้ใช้รูปเขียน 地 ส่วนในกรณีที่ส่วนหลักซึ่งเป็นคำกริยามีตำแหน่งอยู่หน้า “DE” ให้ใช้รูปเขียน 得 นั้น เป็นเพียงเกณฑ์อย่างกว้างเท่านั้น ไม่ได้ครอบคลุมการใช้ในทุกกรณี การระบุรูปเขียน “DE” ตามเกณฑ์ดังกล่าวจึงเป็นปัญหา ทั้งในประเด็นเรื่องคุณสมบัติของส่วนหลักที่คำหนึ่งๆ สามารถเป็นได้ทั้งคำนามและคำกริยาหรือมีคุณสมบัติในการเป็นหมวดคำมากกว่า ๑ หมวด (คำควบหมวดคำ) และประเด็นเรื่องการละส่วนหลักที่ทำให้โครงสร้างและเงื่อนไขในการใช้รูปเขียน “DE” เหลื่อมซ้อนกัน ดังได้กล่าวแล้วในตอนต้นของบทความ การระบุรูปเขียนจึงควรจะต้องมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนและรัดกุมมากกว่านี้

ปัญหาและแนวทางในการระบุรูปเขียน “DE”

จากการนำเสนอในหัวข้อต่างๆ ที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่า การใช้รูปเขียน “DE” แทนที่กันนั้นเป็นปรากฏการณ์ที่มีเหตุผลมาจากหลายปัจจัย เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นมานาน และสืบเนื่องต่อมาถึงปัจจุบันด้วย หากพิจารณาเฉพาะการใช้รูปเขียน “DE” ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าปัญหาสำคัญที่ทำให้เกิดการใช้รูปเขียนแทนที่กันนั้นน่าจะมาจากเงื่อนไขในการปรากฏใช้ “DE” แต่ละรูปที่มีบริบทในการปรากฏเหลื่อมซ้อนกัน นอกจากนี้ยังมีหน้าที่เช่นเดียวกันได้อีกด้วย ในหัวข้อนี้ผู้เขียนจะนำเสนอปัญหาสำคัญของการระบุรูปเขียน “DE” ในปัจจุบัน และแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑. ปัญหาสำคัญของการระบุรูปเขียน “DE” ในปัจจุบัน

ผู้เขียนมีความเห็นว่าปัญหาการใช้รูปเขียน “DE” แทนที่กันนั้นเกิดขึ้นจากส่วนหลักเป็นสำคัญ ทั้งในกรณีคุณสมบัติของชนิดของคำที่ทำหน้าที่เป็นส่วนหลัก และในกรณีที่มีการละส่วนหลัก ดังนั้นในหัวข้อนี้ผู้เขียนจะพิจารณาปัญหาแต่ละประเด็นดังกล่าวเพื่อโยงไปหาข้อสรุปในการระบุรูปเขียน “DE” ที่ควรจะเป็น โดยจะแบ่งหัวข้อในการพิจารณาออกเป็น ๒ หัวข้อคือ ตำแหน่งของส่วนหลัก และชนิดของคำที่เป็นส่วนหลัก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑.๑ *ปัญหาการระบุรูปเขียน “DE” ที่เกิดจากตำแหน่งของส่วนหลัก*

ส่วนหลักที่มีการใช้รูปเขียน “DE” แทนที่กันเกิดขึ้นในกรณีที่ส่วนหลักนั้นเป็นส่วนหลักอรูป (zero head มีสัญลักษณ์คือ ∅) และมีคำกริยาทำหน้าที่เป็นส่วนขยายปรากฏอยู่หน้า “DE” ตัวอย่างเช่น

他	說	的	∅	很	好
tā	shuō	de		hěn	hǎo
เขา	พูด	DE		มาก	ดี

‘(เนื้อหา) ที่เขาพูดดีมาก’ ส่วนหลักอรูปคือ 内容 (nèiróng เนื้อหาสาระ)

จะเห็นได้ว่าตัวอย่างข้างต้นมีโครงสร้างเป็น กริยา (說 shuō พูด) + DE + ∅ (内容 nèiróng เนื้อหา) + ส่วนขยาย (很好 hěnhǎo ดีมาก) ซึ่งเป็นโครงสร้างเดียวกันกับโครงสร้างที่ใช้รูปเขียน 得 ซึ่งมีส่วนหลักเป็นกริยา คือ กริยา (說 shuō พูด) + DE + ส่วนขยาย (很好 hěnhǎo ดีมาก) ดังนี้

他	說	得	很	好
tā	shuō	de	hěn	hǎo
เขา	พูด	DE	มาก	ดี

'เขาพูดดีมาก'

จากตัวอย่างนี้ จะเห็นได้ว่าหากพิจารณาเพียงโครงสร้างที่ปรากฏ ตัวอย่างทั้งสองข้างต้นมีโครงสร้างเหมือนกันทุกประการ คือ กริยา + DE + ส่วนขยาย มีเพียงความหมายเท่านั้นที่แตกต่างกัน หากพิจารณาเพียงเท่านี้อาจทำให้เข้าใจได้ว่าความหมายของประโยคแตกต่างกันเพราะรูปเขียน "DE" แต่แท้จริงแล้วความหมายที่ต่างกันนั้นมิได้เกิดจากรูปเขียน "DE" แต่เกิดจากการขาดบริบททางภาษาหรือบริบททางสถานการณ์ต่างหาก ดังนั้น การศึกษาที่พิจารณาเพียงรูปภาษาระดับประโยคจึงอาจทำให้เข้าใจไปได้ว่า "DE" เป็นคำที่ทำให้ความหมายของประโยคแตกต่างกัน แท้ที่จริงแล้วการศึกษาภาษาไม่ควรละเลยเรื่องบริบทไม่ว่าจะเป็นบริบททางภาษาหรือบริบททางสถานการณ์ โดยเฉพาะในกรณีที่การศึกษานั้นเกี่ยวข้องกับการละ (ellipsis) เพราะที่ท้ายรูปเขียน "DE" ซึ่งเป็นส่วนหลักที่ละไปนั้น อาจจะอ้างถึงหน่วยนามที่มีความหมายได้หลากหลายขึ้นอยู่กับบริบทที่ปรากฏ ในตัวอย่างข้างต้นซึ่งผู้เขียนกล่าวว่าส่วนหลักที่ละไปคือคำว่า "เนื้อหา" นั้น เป็นเพราะผู้เขียนขาดบริบทหรือข้อมูลที่เป็นภูมิหลังของเรื่องที่กล่าวถึง จึงเลือกใช้คำกลางๆ คือคำว่า "เนื้อหา" แต่หากมีบริบทของสถานการณ์ หรือบริบททางภาษาที่กล่าวมาก่อนหรือกล่าวหลังประโยคนี้ ส่วนหลักที่ละไปอาจจะเป็นคำว่า "นิทาน" (故事) ก็ได้ อย่างไรก็ตามหากส่วนหลักเป็นคำว่า "นิทาน" (故事) โดยทั่วไปมักจะใช้เข้าคู่กับคำกริยา 講 (jiǎng พูด, เล่า) ไม่ใช่คำกริยา 說 (shuō พูด) แต่การใช้คำว่า "นิทาน" (故事) แทนที่ในตำแหน่งคำนามที่ละไปนี้ก็มิได้ผิดไวยากรณ์ เพียงแต่เป็นการใช้ที่ไม่นิยมเท่านั้น (เผิง จงผิง 彭宗平 2551)

๑.๒ ปัญหาการระบุรูปเขียน "DE" ที่เกิดจากชนิดของคำที่เป็นส่วนหลัก

ชนิดของคำที่มีผลทำให้เกิดการใช้รูปเขียนแทนที่กันนั้น เกิดขึ้นในกรณีที่ส่วนหลักซึ่งอยู่ท้ายคำ "DE" เป็นส่วนหลักที่คำกริยาและคำนามมีรูปเดียวกันได้ (คำควบหมวดคำ) ทำให้สามารถเลือกใช้ได้ทั้งรูปเขียน 的 และรูปเขียน 地 ดังได้กล่าวไว้แล้วในหัวข้อการกำหนดใช้รูปเขียน "DE" ในตำราไวยากรณ์ภาษาจีน จะเห็นได้ว่าโครงสร้างและคุณสมบัติของส่วนหลักนี่เองที่เป็นปัญหาทำให้มีการใช้รูปเขียน "DE" แทนที่กัน วิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้เข้าใจการใช้รูปเขียน "DE" ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จึงไม่ควรพิจารณาเพียงว่าส่วนหลักมีชนิดของคำเป็นอะไรระหว่างคำกริยากับคำนาม แต่ต้องพิจารณาด้วยว่าส่วนหลักนั้นทำหน้าที่ใดและมีคุณสมบัติของคำอย่างไรเมื่ออยู่ในประโยค ในกรณีนี้ การพิจารณาข้อมูลเพียงระดับประโยคนับว่าไม่เพียงพอสำหรับการเลือกใช้รูปเขียน "DE" เนื่องจากขาดบริบทของภาษาและขาดบริบทของสถานการณ์ ดังนั้น เมื่อจะเลือกใช้รูปเขียนใดจึงจำเป็นต้องพิจารณาจากภาษาระดับข้อความ (discourse) ซึ่งเป็นภาษาในระดับที่สูงกว่าประโยคด้วย

๒. การแก้ปัญหาความกำกวมเรื่องตำแหน่งของส่วนหลักและชนิดของคำที่เป็นส่วนหลัก

สำหรับผู้เขียนแล้วมีความเห็นเกี่ยวกับประเด็นการกำหนดใช้รูปเขียน "DE" ว่า หากพิจารณารวมรูปเขียนทั้งสามให้เป็นรูปเดียวกันโดยใช้รูปเขียน 的 แทนรูปเขียนอื่นๆ ก็น่าจะทำได้ เนื่องจากเมื่อพิจารณาจากหน้าที่ของ "DE" ทุกรูปเขียนแล้วเห็นว่ามีหน้าที่อย่างเดียวกัน คือ ทำหน้าที่เป็นตัวบ่งชี้แสดงการขยาย (modification marker) นั่นหมายความว่าเมื่อปรากฏการใช้ "DE" ย่อมแสดงว่ามีการขยายเกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นการขยายนาม การขยายกริยา หรือการขยายในลักษณะส่วนเติมเต็มก็ตาม

ตัวอย่างการขยายนาม เช่น

紅色	的	花
hóngsè	de	huā
สีแดง	DE	ดอกไม้
ส่วนขยายนาม		คำนาม

'ดอกไม้สีแดง'

ตัวอย่างการขยายกริยา เช่น

快快兒	地	跑
kuàikuàir	de	pǎo
เร็ว	DE	วิ่ง
ส่วนขยายกริยา		คำกริยา

'วิ่งอย่างเร็ว'

ตัวอย่างการขยายในลักษณะส่วนเติมเต็ม เช่น

說	漢語	說	得	很	流利
shuō	hànyǔ	shuō	de	hěn	liúlì
พูด	ภาษาจีน	พูด	DE	มาก	คล่องแคล่ว
		คำกริยา		ส่วนเติมเต็ม	

'พูดภาษาจีนพูดได้คล่องแคล่วมาก'

นอกจากนี้ "DE" ทุกรูปเขียนยังมีคุณสมบัติเดียวกันคือเป็นคำหน้าที่ (function word) อีกด้วย นั่นหมายความว่าโดยธรรมชาติของคำหน้าที่ย่อมไม่มีความหมายทางศัพท์ (lexical meaning) อยู่ในตัวเอง มีเพียงความหมายทางไวยากรณ์ (grammatical meaning) เท่านั้น และความหมายของคำหน้าที่นี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อไปปรากฏร่วมกับหน่วยต่างๆ ภายในโครงสร้างหนึ่งๆ เมื่อนำเหตุผลดังกล่าวมาพิจารณาร่วมกับที่มาและพัฒนาการของ "DE" ตลอดจนปัจจัยต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นย่อมแสดงให้เห็นว่า แท้จริงแล้วปัญหาความกำกวมหรือการที่ข้อความหนึ่งๆ มีได้หลายความหมายนั้น มิได้อยู่ที่การใช้รูปเขียน "DE" แต่เกิดขึ้นเพราะเหตุผลดังต่อไปนี้

๑. ในกรณีส่วนหลักอยู่ท้าย ส่วนหลักนั้นมีรูปคำกริยาและรูปคำนามเป็นรูปเดียวกัน (คำควบหมวดคำ) ความกำกวมจึงอยู่ที่ส่วนหลัก มิได้อยู่ที่รูปเขียน "DE" อีกประการหนึ่งหากพิจารณาจากส่วนขยายก็จะทำให้เข้าใจได้ว่าส่วนหลักนั้นเป็นส่วนหลักที่มีคุณสมบัติของคำนาม หรือคุณสมบัติของคำกริยา

๒. ในกรณีส่วนหลักซึ่งเป็นคำกริยาและปรากฏอยู่หน้า “DE” ที่ทำให้เกิดความกำกวม เพราะมีโครงสร้างเหมือนกับโครงสร้างที่ละส่วนหลักข้างท้ายนั้น ความกำกวมดังกล่าวมิได้เกิดขึ้นจากรูปเขียน “DE” เช่นกัน เนื่องจากผู้ใช้ภาษาขาดการพิจารณาบริบทของภาษา หรือบริบทของสถานการณ์ประกอบ ในประเด็นนี้อาจมีผู้แย้งได้ว่าการใช้รูปเขียนต่างกันจะช่วยบ่งชี้ได้ชัดเจนขึ้น แต่เมื่ออยู่ในภาษาพูดเหตุใดผู้ฟังซึ่งมิได้เห็นรูปเขียน “DE” จึงเข้าใจความหมายได้ถูกต้องตรงกับผู้พูด นั่นเป็นเพราะมีบริบททางภาษาซึ่งกล่าวมาก่อนหน้าอยู่แล้ว หรือไม่ก็เป็นเพราะมีบริบทจากสถานการณ์ช่วยแนะส่วนหลักที่ละไป จะเห็นได้ว่าในการวิเคราะห์ภาษาสิ่งหนึ่งที่ไม่ควรละเลยก็คือ ต้องเข้าใจว่าการละนั้นเกิดขึ้นเมื่อผู้ส่งสารและผู้รับสารเข้าใจสิ่งที่ละไว้ถูกต้องตรงกันอยู่แล้ว หากละในสิ่งที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่ได้รับรู้ร่วมกัน นั่นย่อมหมายความว่าการสื่อสารนั้นๆ จะไม่มีทางสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายของการสื่อสารได้เลย

เมื่อพิจารณาปัจจัย ๔ ประการที่ทำให้มีการใช้ “DE” แทนที่กัน คือ ปัจจัยจากการเปลี่ยนแปลงทางภาษา ปัจจัยจากการกำหนดใช้รูปเขียนของวงการศึกษาด้านภาษาจีน ปัจจัยจากการแปลภาษาต่างประเทศเป็นภาษาจีน และปัจจัยจากสภาพการใช้รูปเขียน “DE” ในปัจจุบัน ประกอบกับการพิจารณาที่มาและพัฒนาการของ “DE” ร่วมกับเหตุผลอีก ๒ ประการที่กล่าวว่าความกำกวมไม่ได้เกิดจากรูปเขียน “DE” จะทำให้เราเข้าใจได้ชัดเจนยิ่งขึ้นว่าปรากฏการณ์ที่มีการใช้ “DE” แทนที่กันนั้นมิได้เกิดขึ้นโดยไม่มีสาเหตุ แต่เป็นการใช้ที่มีที่มาที่ไป จึงทำให้ได้ข้อสรุปว่า หากพิจารณารวมรูปเขียน “DE” ให้มีเพียงรูปเดียวก็น่าจะทำได้

นอกจากนี้ ผลการศึกษาเรื่องการระบุรูปเขียน “DE” ยังแสดงให้เห็นได้อีกว่า การใช้รูปเขียน “DE” ทั้ง ๓ รูปมีแนวโน้มหรือมีโอกาสเป็นไปได้สูงมากที่จะรวมเป็นรูปเดียวกัน และรูปเขียนที่จะใช้แทนรูปเขียนอื่นก็คือ 的 เหตุผลที่น่าจะใช้ยืนยันสมมุติฐานนี้ได้ก็คือการนำเสนอความคิดของกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์รายวันเหลียวหยวน (遼源日報) หนังสือพิมพ์ภาษาจีนที่ตีพิมพ์และเผยแพร่ในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนที่ได้ลงบทความเรื่อง “การใช้อักษรสามรูป ‘的, 地, 得’ โดยสังเขป” (浅谈 “的, 地, 得” 三字的用法) ไว้ในหนังสือพิมพ์ชื่อเดียวกัน ฉบับวันที่

๑๗ ตุลาคม ค.ศ. ๒๐๐๘ กล่าวถึง การเปลี่ยนแปลงรูปเขียนของ 的 และ 地 พร้อมแสดงความคิดเห็นไว้อย่างน่าสนใจว่า

> *ปัจจุบัน "的" และ "地" ในไวยากรณ์มีการเปลี่ยนแปลงใหม่เกิดขึ้น เดิมมักมองว่า "的" เป็นตัวบ่งชี้แสดงการขยายนาม เมื่ออยู่ในตำแหน่งหน้าคำนาม ทำหน้าที่ขยายหรือจำกัดขอบเขตของนามจะใช้รูปเขียน "的" เชื่อม และมองว่ารูปเขียน "地" เป็นตัวบ่งชี้แสดงการขยายกริยา เมื่ออยู่ในตำแหน่งหน้าคำกริยาหรือคุณศัพท์ ทำหน้าที่ขยายหรือจำกัดขอบเขตของกริยาหรือคุณศัพท์จะใช้รูปเขียน "地" แต่ระบบไวยากรณ์แบบใหม่ ได้รวมการใช้รูปเขียนทั้งสองลักษณะเป็นหนึ่งเดียว กล่าวคือ ไม่ว่าจะเป็นการขยายนามหรือขยายกริยาต่างก็ใช้รูปเขียน "的" เช่นเดียวกัน ... การใช้เช่นนี้มีข้อดี ไม่เพียงรูปเขียนจะเขียนเป็น "的" เหมือนกันเท่านั้น แต่ยังออกเสียง "de" เช่นเดียวกันอีกด้วย นับเป็นการทำให้ภาษาเขียนและภาษาพูดเหมือนกัน*
>
> (หนังสือพิมพ์รายวันเหลียวหยวน 遼源日報 2008 : 3)

คำกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า นักหนังสือพิมพ์ในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเห็นว่า ในภาษาพูดรูปเขียน 的 และรูปเขียน 地 ออกเสียงเหมือนกันอยู่แล้ว การรวมรูปเขียนให้มีเพียงรูปเดียวจึงนับว่ามีประโยชน์อย่างยิ่ง เพราะจะช่วยให้การใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนสอดคล้องตรงกันมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่ผู้ใช้ภาษาประสงค์จะใช้รูปเขียน "DE" ให้ถูกต้องตามที่กำหนดไว้ในหลักไวยากรณ์ภาษาจีนปัจจุบัน ผู้เขียนเห็นว่าการระบุรูปเขียนโดยอาศัยตำแหน่งของส่วนหลักเพียงอย่างเดียวนั้นไม่ครอบคลุมลักษณะการใช้จริง จึงขอเสนอว่าผู้ใช้ภาษาควรจะพิจารณาประเด็นต่างๆ ต่อไปนี้ประกอบด้วย

๑. ต้องทราบชนิดของคำที่เป็นส่วนหลักว่าเป็นคำชนิดใดระหว่างคำนามและคำกริยา

๒. ต้องทราบคุณสมบัติของคำที่เป็นส่วนหลักเมื่อปรากฏในตำแหน่งหรือโครงสร้างหนึ่งๆ ว่าเป็นคำนามหรือเป็นคำกริยา เพราะในภาษาจีนคำนามและคำกริยาสามารถมีรูปเดียวกันได้ (คำควบหมวดคำ)

๓. ต้องทราบตำแหน่งของส่วนหลักและส่วนขยายว่าอยู่ในตำแหน่งหน้าหรือหลัง "DE"

๔. ต้องทราบบริบทของภาษาหรือสถานการณ์โดยอาศัยภาษาระดับข้อความเป็นเครื่องมือช่วยในการเลือกใช้รูปเขียน มิใช่อาศัยเพียงภาษาระดับประโยค หรือวลี เพราะการใช้ภาษาในชีวิตจริงมักมีการละอยู่ด้วย ดังนั้นการกำหนดใช้รูปเขียน "DE" จึงต้องพิจารณาบริบทต่างๆ ประกอบด้วย

สรุป

จากการนำเสนอในบทความนี้ทำให้เห็นว่า เดิม "DE" มีทั้งสิ้น ๔ รูปเขียน คือ 底, 的, 地 และ 得 แต่ละรูปเขียนออกเสียงต่างกันและมีที่มาและพัฒนาการแตกต่างกัน ต่อมาเมื่อผ่านการใช้งานและผ่านการเปลี่ยนแปลงทางภาษา ทำให้รูปเขียนทั้ง ๔ รูปออกเสียงเดียวกันและทำหน้าที่อย่างเดียวกันได้ ในปัจจุบันรูปเขียนที่ยังคงใช้ในลักษณะเดียวกันนี้มีเพียง ๓ รูปเขียนเท่านั้น คือ 的, 地 และ 得 ในประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการใช้รูปเขียนแทนกันนั้นสามารถพิจารณาให้มีการรวมรูปเขียนได้ ทั้งนี้จะต้องกระทำโดยพิจารณาปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของภาษาประกอบด้วย เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงการใช้รูปเขียนเกิดขึ้นได้จากสาเหตุหลายประการ ประการหนึ่งมาจากการเปลี่ยนแปลงด้านเสียงที่ทำให้รูปเขียนและหน้าที่ของคำซึ่งเดิมเขียนต่างกันและมีหน้าที่ต่างกัน เมื่อผ่านการใช้งานมากเข้าก็กลายเป็นคำที่มีเสียงเดียวกันและมีหน้าที่เหมือนกันได้ในที่สุด ปัจจัยประการต่อมาซึ่งนับว่ามีส่วนสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางภาษาก็คือการกำหนดใช้ของผู้ที่อยู่ในแวดวงภาษาจีน หรือวงการการศึกษา อีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากันคือปัจจัยเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางความคิดของคนในสังคมเมื่อครั้งเปิดรับความรู้จากตะวันตกที่สะท้อนสภาพการใช้รูปเขียน "DE" ผ่านงานแปล ปัจจัยนี้เองที่ส่งผลกระทบต่อการกำหนดใช้รูปเขียน "DE" ในเวลาต่อมา นอกจากนี้ความเคยชินและความสับสนในการใช้รูปเขียนโดยเฉพาะคำหน้าที่หรือคำ

ไวยากรณ์ที่มีเสียงเหมือนกันและมีหน้าที่อย่างเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันนั้นก็มีผลต่อการใช้ภาษาได้เช่นกัน ทำให้ท้ายที่สุดแล้วเมื่อผู้ใช้ภาษาขาดการรับรู้ความแตกต่างของคำพ้องเสียงก็ส่งผลให้ใช้รูปเขียนตามที่ตนเองเข้าใจ และก็เป็นธรรมดาอยู่เองที่ผู้ใช้ภาษาจะเลือกรูปเขียนที่มีความถี่ในการใช้มากที่สุดและทำหน้าที่ได้กว้างขวางมากที่สุด คือ 的 มาเป็นรูปแทน เมื่อพิจารณาปัจจัยต่างๆ ดังกล่าวร่วมกับที่มาและพัฒนาการของรูปเขียน “DE” แต่ละรูปก็ยิ่งทำให้เห็นได้อย่างชัดเจนมากขึ้นว่า การใช้รูปเขียนแทนที่กันนั้น มิใช่ปรากฏการณ์ที่เพิ่งเกิดขึ้นในช่วงเวลาปัจจุบัน แต่เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นมานานแล้วก่อนหน้านี้ และจะเป็นปรากฏการณ์ที่จะยังผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อไปในอนาคตได้ อาจกล่าวได้ว่าการใช้รูปเขียนแทนที่กันนี้แสดงให้เห็นว่าการใช้ “DE” ในปัจจุบันนั้นอยู่ในช่วงการเปลี่ยนแปลงที่ดำเนินอยู่ (change in progress)

บรรณานุกรม

กิตติชัย พินโน. “หน้าที่ของคำ ‘DE’ ในหนังสือพิมพ์ภาษาจีนที่ตีพิมพ์ในประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

เผิง จงผิง (彭宗平). ศาสตราจารย์ ดร. ประจำคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยการสื่อสารแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน. สัมภาษณ์, ๑ สิงหาคม ๒๕๕๑.

มาตยา อิงคนารถ. **ประวัติศาสตร์จีนสมัยใหม่.** พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๙.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, ยุพาพรรณ หุ่นจำลอง และสรัญญา เศวตมาลย์. **ทฤษฎีไวยากรณ์.** พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๖.

Dialects of China (DOC) [Online]. Accessed 20 February 2007. Available from : http://www.chinalanguage.com/cgi-bin/dict.php

中國社會科學院語言研究所詞典編輯室編. 現代漢語詞典. 第 5 版. 北京 : 商務印書館, 2005.

王信泰. “論助詞 ‘的’ 的組合功能.” 上海農學院學報 13, 4 (1995): 298–301.

石毓智, 李訥. 漢語語法化的歷程. 第 2 版. 北京 : 北京大學出版社, 2004.

曲風榮. “助詞 ‘de’ 的特殊語法功能.” 哈爾濱學院學報 23, 4 (2002 年 4 月) : 125–128.

呂叔湘. 20世紀現代漢語語法八大家呂叔湘選集. 黃國營. 主編. 長春 : 東北師範大學出版社, 2002.

金錫謨. “簡析助詞 ‘的’ 運用中的錯誤 (四) — ‘的’ 被誤換.” 新聞與寫作 1 (1996) : 40–41.

俞光中, 植田均. 近代漢語語法研究. 上海 : 學林出版社, 1999.

徐陽春. “結構助詞 ‘的’ 與 ‘地’ 的分合問題.” 南昌大學學報 (人社版) 35, 6 (2004 年 11 月) : 153–156.

徐陽春. “結構助詞‘得’與‘的’的分合.” 南昌大學學報 (人社版) 34, 3 (2003 年 5 月) : 153-156.

祝敏徹. 近代漢語句法史稿. 河南 : 中州古籍出版社, 1996.

曹玉婷. “「的」「地」「得」 的使用及其區別.” 中國出版 11 (1996) : 49-50.

曹廣順. 近代漢語助詞. 北京 : 語文出版社, 1995.

曹樸. 簡易國語文法. 香港 : 中流出版社, 1958.

陳澤平. “‘V - de - A’ 為形容詞偏正結構說.” 福建師範大學學報 (哲學社會科學版) 3 (1999) : 92-95.

陳興偉. “從義烏方言看現代漢語的 ‘V.de’ 結構及 ‘de’ 的性質.” 浙江師範大學學報 (社會科學報) 27, 5 (2002) : 80-84.

陶柯. “結構助詞‘的, 地’應該嚴格區分使用.” 西北第二民族學院學報 (哲學社會科學版) 25, 4 (1995) : 59-62.

劉效雲. “結構助詞‘的’和‘地’通用論.” 山西廣播電視大學學報 35, 2 (2003 年 4 月) : 87-88.

遼源日報. 浅谈 ‘的, 地, 得’ 三字的用法 [Online]. Accessed 21 October 2008. Available from: http://lyrbszb.chinajilin.com.cn/html/2008-10/17/content_1512501.htm

魏雨. “分分合合說‘的’‘地’.” 中國小學語文教學論壇 3 (2004) : 61.

嚴戎庚. “‘的, 地, 得’新論.” 新疆大學學報 (哲學社會科學版) 27, 4 (1999 年 10 月) : 94-96.